

Pelsningsforsøg 2018

I pelssæsonen 2018 er gennemført pelsningsforsøg på forskellige pelserier. Det følgende er en kort opsummering af forsøgene. De tre forsøg er:

1. Pelsningstidspunkt
2. Brug af kartoffelmel til tromling på hårsiden i Hvide skind
3. Effekt af vandstrygning

Pelsningstidspunkt

Forsøgsopstilling

På to farme med tilhørende pelseri blev effekten af pelsningstidspunkt undersøgt på Brown hanner. Efter aflivning og tromling i kropstromlen blev alle kroppene vejret og individuel mærket med special talon, som sad fast i næsen med to nylonstreng. Enkelte taloner blev mistet i den resterende pelsningsproces (pelseri B). Efter pelsningen blev alle skind målt i længden (cm) og hver skindtalon blev koblet med næsetalonen samt vægten af kroppen. Alle skind er efterfølgende specialsorteret på København Fur. Skindene er derefter indsendt til auktion og der indgår auktionsdata.

På pelseri A blev dyrene i forsøget udvalgt ud fra en vægt i uge 42 mellem 3.900 og 4.100 gram. I forsøget indgik følgende 4 hold, hvor de senest pelsede yderligere er opdelt mellem et hold som har gået med en hunhvalp helt frem til pelsningen og et hold, hvor hannen gik alene den sidste uge.

- Tidligt pelsede – 200 hanner aflivet den 9. november
- Middel pelsede – 200 hanner aflivet den 19. november
- Sent pelsede med/hunner – 200 hanner aflivet den 25. november
- Sent pelsede uden/hunner – 200 hanner aflivet den 25. november

På pelseri B blev dyrene i forsøget udvalgt tilfældigt. En hal med dyr af samme afstamning gående parvis blev udvalgt til forsøget. En tredjedel af hallen blev pelset på følgende datoer (begge dyr).

- Tidligt pelsede – 126 hanner aflivet den 7. november
- Middel pelsede – 124 hanner aflivet den 17. november
- Sent pelsede – 125 hanner aflivet den 26. november

Resultater

Resultaterne af specialsortering af skindene er vist i tabel 1 og 2 nedenfor. Skindene fra pelseri A var meget ensartede og blev derfor sorteret i 5 kvalitetsgrupper, medens skindene fra pelseri B var mere varierende og blev delt i 8 kvalitetsgrupper.

Tabel 1 Pelseri A	dato	antal	vægt gram	skindlængde cm	kvalitet 1 - 5
Tidlig	9. nov.	187	4.094 ^A	102,5 ^A	2,97 ^A
Middel	19. nov.	194	4.199 ^B	102,8 ^A	3,07 ^A
Sen m/tæve	25. nov.	195	4.200 ^B	102,7 ^A	2,97 ^A
Sen u/tæve	25. nov.	197	4.112 ^A	101,7 ^B	2,87 ^A
gns. alle		773	4.151	102,4	2,97

Tabel 2 Pelseri B	dato	antal	vægt gram	skindlængde cm	kvalitet 1 - 8
Tidlig	7. nov.	116	3.558 ^A	96,5 ^A	4,59 ^A
Middel	17. nov.	105	3.911 ^B	96,9 ^A	4,18 ^A
Sen m/tæve	26. nov.	104	3.934 ^B	97,5 ^A	4,52 ^A
gns. alle		325	3.792	97,0	4,43

Alle skind blev efterfølgende indleveret til salg i 2019 sæsonen. Salgsprocenten for skindene i de enkelte forsøgshold varierer fra 79% til næsten 100 %. Resultaterne for skindsalget viser de samme tendenser som specialsorteringen.

Konklusion

Det optimale pelsningstidspunkt er medio november. Den tidligere pelsning giver i forsøget lavere kropsvægt, men samme skindlængde som de senere pelsede.

Hanner der gik sammen med hunhvalp frem til den sene pelsning havde højere vægt og lidt længere skind end de hanhvalpe der gik alene 7 – 10 dage inden pelsningen.

Der er tendens til flere Chip skind ved de tidligt pelsede. Det er ikke undersøgt om det er farm- eller pelsereleterede fejl.

Ved at rykke pelsningen 5 – 6 dage frem spares ca. 1 kg foder på alle skind.

På grund af usikkerhed om skindene er pelsmodne og flere Chip skind, kan det på baggrund af forsøget ikke anbefales generelt at starte med pelsningen af Brown hanner primo november.

Brug af kartoffelmel til Hvide skind

Forsøgsopstilling

På to pelsrier blev effekten på renheden i hvide skind med 10 vægtprocent kartoffelmel i skindtromlen undersøgt. I forøget indgik både han- og hunskind.

På pelseri A blev dyrene aflivet den 22. november. Efter flåning blev skindene frosset ind og primo januar blev skindene tøet op, skrabet, tromlet og tanet. I skindtromlen er brugt ca. 37 kg træmel til 70 hanskind/120 hunskind. I forsøgsholdet blev 3,7 kg træmel erstattet med kartoffelmel. Skindene fra dette hold blev efterfølgende specialsorteret på renhed. Skindene planlægges sorteret på renhed igen sidst i 2019 for at se om der er ændringer i renheden.

På pelseri B blev dyrene aflivet den 13. november, flået og skrabet den 14. og 15. november og endelig tromlet og tanet den 16. november. I skindtromlen blev brugt ca. 20 kg opvarmet træmel til 66 hanskind/100 hunskind. I forsøgsholdet blev 2 kg træmel erstattet med 2 kg kartoffelmel. Skindene fra dette forsøg blev indleveret til København Fur og auktionsdata er efterfølgende brugt som analysegrundlag.

Resultater

Resultatet af specialsorteringen af skindene fra pelseri A og auktionsdata fra pelseri B ses i nedenstående tabel. For begge forsøg viser det en tendens til en lidt forbedret renhed ved brug af kartoffelmel. Tendensen er, at bedst effekt opnås i renhedsgraderne 2 og 3.

Der er lavet statistisk analyse på de opnåede skindpriser for skindene fra pelseri B. Hovedkonklusionen er, at der ikke er signifikant forskel på de opnåede skindpriser mellem forsøgs- og kontrolhold.

Pelseri A			Pelseri B			Pelseri B - skindpriser		
Hvide Velvet Hanner			Hvide Velvet Hanner			Hvide Velvet Hanner		
renhed	Forsøg	Kontrol	renhed	Forsøg	Kontrol	Pris	Forsøg	Kontrol
1	42%	24%	1	52%	50%	1	280	275
2	50%	58%	2	44%	48%	2	268	270
3	8%	18%	3	4%	2%	3	249	288
						Alle	272	269
Hvide Velvet Tæver			Hvide Velvet Tæver			Hvide Velvet Tæver		
renhed	Forsøg	Kontrol	renhed	Forsøg	Kontrol	Pris	Forsøg	Kontrol
1	38%	30%	1	7%	2%	1	179	163
2	49%	54%	2	77%	59%	2	157	153
3	13%	16%	3	16%	38%	3	153	153
						Alle	155	152

Konklusion

Merudgiften til kartoffelmel er 3 – 4 øre pr. skind i forhold til brug af kun træmel plus håndteringen.

En af konklusionerne er, at i blanding af 10 vægtprocent i skindtromlen lå for højt. Der var efterfølgende problemer med at få kartoffelmel rystet af i nettromlen og dermed rester af kartoffelmel i kæberne på tanemaskinen.

Brug af kartoffelmel i kropstromlen anses som alternativ til skindtromlen, og vil minimere problemer med rester i kæberne på tanemaskinen.

Der er ikke observeret nogen negativ effekt på skindkvalitet og renhed ved brug af kartoffelmel i skindtromlen til hvide skind.

Vandstrygning af skind

Forsøgsopstilling

To pelserier udvalgte hver Brown og Silver hanskind til forsøget. Fra pelseri A indgik 2 x 170 Brown hanskind fra en avler (A) og 2 x 150 Silverblue hanskind en anden avler (C). Fra pelseri B indgik 2 x 200 Brown hanskind (avler B) og 2 x 200 Silverblue hanskind (avler D). I begge pelserier blev skindene flået og skrabet medio november, inden de kom på frys.

Det lavere antal skind hos pelseri A skyldes, at der blev taget for få skind ud fra fryseren for pågældende type/avler. På pelseri B var der flere skind med og uden vandstrygning end forudsat i forsøgsoplægget. Der blev derfor udtaget ca. 2 x 200 skind i størrelse 40 og derover til kvalitetssorteringen.

Pelseri A udtog skindene fra fryser til forsøget primo januar og taning/vandstrygning var den 5. januar. Pelseri B udtog skindene fra fryser ultimo januar og taning/tørring foregik i perioden 25. januar til 5. februar.

Skindene er på begge pelserier tanet på Wrap - Jasopels T5 med maxi stretch. Begge bruger FIX Blue Water vandstryger fra Minkpapir. Pelseri A bruger svamp til vandstrygning, medens pelseri B bruger en blød børste.

Skindene er efterfølgende mærket i fortløbende talonnumre og indleveret til København Fur og kvalitetssorteret her den 24. – 25. april. For hver af de fire avlere er skindene kvalitetsvurderet på en 1 til 8 skala, således at de først er opdelt i 4 kvaliteter og herefter delt efter god/dårlig overflade. God overflade har derved et lige tal i point og dårlig overflade et ulige point i kvalitet. Opdelingen i kvalitetsgrupper følger en forventning om, at mindst 80 pct. af skindene kan genfindes i samme gruppe ved en ny sortering.

Karakter 8: Purple – god overflade
Karakter 7: Purple/Platinum – mindre god overflade
Karakter 6: Platinum/Purple – god overflade
Karakter 5: Platinum/Burgundy – mindre god overflade
Karakter 4: Burgundy/Platinum – god overflade
Karakter 3: Burgundy/Ivory – mindre god overflade
Karakter 2: Ivory/Burgundy – god overflade
Karakter 1: Ivory/Kvalitet 1 – mindre god overflade

Alle skind er efter endt sortering blev skindene indleveret til juni-/septemberauktion 2019.

Resultater

Den gennemsnitlige kvalitet for alle sorterede skind var 4,42 på en 1 – 8 skala, Gennemsnittet for Brown var 4,23 og for Silverblue 4,63.

På tværs af to pelserier og fire avlere i forsøget opnår de vandstrøgne skind en gennemsnitskvalitet på 4,68 og de ikke vandstrøgne 4,16, det vil sige en forskel på 0,52 kvalitetspoint mellem vandstrøgne og ikke.

I tabel 1 er vist kvaliteten med og uden vandstrygning pr. avler og forskellen er beregnet.

tabel 1				kvalitet 1 - 8		
	Pelseri	Type	Avler	Antal	Ja	Nej
A	Brown	A	396	4,59	4,27	0,32 ^{NS}
B	Brown	B	340	4,41	3,55	0,86 ^{**}
A	Silver	C	421	5,04	4,25	0,79 ^{**}
B	Silver	D	280	4,59	4,58	0,01 ^{NS}
	Alle		1.437	4,68	4,16	0,52 ^{***}

Kvalitet af de solgte skind pr. hold er vist i nedenstående tabeller. For alle hold gælder, at der er solgt over 85 % af skindene. Det bemærkes at der er et relativt højt antal chip skind i alle hold. Statistiske analyser af salgsdata viser ingen signifikant forskel i de opnåede priser.

Vandstrygning Pelseri A Brown		
Kvalitet	Forsøg	Kontrol
Platinum	57%	54%
Burgundy	10%	11%
Chip	33%	34%
Ivory	0%	1%

Vandstrygning Pelseri B Brown		
Kvalitet	Forsøg	kontrol
Platinum	60%	49%
Burgundy	10%	19%
Chip	30%	32%
Ivory	0%	0%

Vandstrygning Pelseri A Silver		
Kvalitet	Forsøg	Kontrol
Purple	5%	2%
Platinum	42%	47%
Burgundy	12%	16%
Chip	40%	35%
Ivory	0%	1%

Vandstrygning Pelseri B Silver		
Kvalitet	Forsøg	Kontrol
Purple	5%	3%
Platinum	40%	44%
Burgundy	13%	13%
Chip	43%	40%
Ivory	0%	1%

Konklusion

For alle fire avlere var der en positiv effekt i specialsorteringen på kvaliteten ved vandstrygning umiddelbart inden tørringsprocessen. For to af avlerne var der tale om en signifikant positiv effekt og for de to andre var der ingen effekt.

Det er usikkert om skindene opnår en merpris efter vandstrygning, som modsvarer udgiften til vandstrygningen. Kan vandstrygningen opstilles som en del af taneprocessen, uden det giver væsentlige ekstra omkostninger, kan vandstrygning anbefales.

Hvis man ved vandstrygning kan flytte ca. 10 pct. af skindene en kvalitet op, vil det betyde ca. 1,50 kr. i merpris for alle skind.